

AZ ÖNSZABÁLYOZÓ TANULÁSI FOLYAMAT PEDAGÓGIAI ÉRTÉKELÉSÉNEK DIMENZIÓI A FELSZŐOKTATÁSBAN

Gajic, Olivera

Tanulmányában a szerző az önálló tanulást mint a stratégiai viselkedés és az egyetemisták metakognitív direkciónak mintáját vizsgálja a multidimenzionális pedagógiai értékelés szempontjából.

Az elméleti koncepciók elemzése lehetővé tette a releváns elemek elkülönítését a készség elméletekből (*Bart, Cattell, Guilford*), a kritikai gondolkodás elméletéből (*Gleser, Jinger, Meyers, Garison, Ennis*), a tanulás és tanítás elméletéből (*Bruner, Maslow, Rogers*), illetve az evaluációs modellek (*Tyler, Golnhofer, Nevo* és mások) kutatáselméleti keretének megrajzolását.

A kutatás célja az oktatási folyamat és tanítás pszichológiai (belső) és didaktikai-metodikai (külső) oldala közötti összefüggések felfedezése, a gondolkodási készségek (elsősorban a kreatív és a kritikai gondolkodás) és a metakognitív stratégiák fejlesztése az egyetemisták megismerési aktivitásának modellálása által. Ebben az értelemben a kutató figyelme a tanulási stílusok és az egyetemisták gondolkodásának (A. Gregorc szerint) összefüggéseire, illetve a kreativitást és a kritikai gondolkodást mérő teszteken elért eredményekre fókuszálódik, illetve a felsorolt változók közötti összefüggések meghatározására.

A legáltalánosabb hipotézis a következő: feltételezhető, hogy ok-okozati összefüggés áll fenn a tanulási stílusok, a tanulók gondolkodása és a vizsgálati alanyok kreativitását és kritikai gondolkodását felmérő teszten elért eredményeik között. Az elméleti hipotézisek ellenőrzését kauzális módszerrel és az elméleti analízis módszerével végeztük el, a technikák közül az ankétot és a tesztelést alkalmaztuk. Az adatokat a tanulási stílusokat és a gondolkodást vizsgáló teszt segítségével gyűjtöttük össze. A vizsgálatot az újvidéki Bölcsészettudományi Kar pedagógiai és pszichológiai tanszékén tanuló 376 egyetemistán végeztük el. A statisztikai eljárások közül a változók multivariáns és univariáns analízisét, a Roy tesztet és más eljárást alkalmaztunk.

A kapott eredmények alapján konstatálhatjuk, hogy az eltérő gondolkodású és tanulási stílusokat alkalmazó egyetemisták különböző készségeket mutatnak az általános princípiumoknak vagy sémáknak mint a mentális struktúra (5 elkülönített tényező) kognitív eszközeinek a fejlesztésében, illetve hogy ezek nélkülözhetetlen kellei a tudás irányításának, a minták fejlesztésének, a viselkedési stratégiáknak és a metakognitív direkciónak.

Ebben a kontextusban az önszabályozó tanulás evaluációjának folyamata a tudás – mint az elsajátított tudásanyag kritikai és alkotói transzformációja – értékszintjének meghatározására irányul, amely várhatóan magasabb lesz a kogníció, a reprodukció és az informáltság szintjénél. A felsorolt kutatási eredmények akkor kapnak különleges (elméleti és gyakorlati) jelentőséget, amikor az oktatási minták fejlődésének új kvalitatív trendjeinek aspektusából vizsgáljuk őket (bolognai folyamat, PISA és TIMSS vizsgálatok stb.)